

Santa Maria de Montesquiu

Montesquiu

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Travessera de l'Església, 3.

Coordenades:

Latitud: 42.109187804289
Longitud: 2.2094519934784
UTM Est (X): 434640
UTM Nord (Y): 4662202

Classificació

Número de fitxa 08131 - 10
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC, núm. 39779
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic, C/ Santa Maria, 1 – 08500 Vic

Fitxes associades:

[Fons de l'Arxiu parroquial de Montesquiu](#)

[Travessera Església](#)

[Festa Major de Montesquiu](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dg., 08/01/2023 - 23:18

Descripció

L'edifici és de planta rectangular amb teulada a dues aigües de teula àrab, orientada de nord-est a sud-oest amb la façana principal mirant a ponent, al carrer Travessera de l'Església. El campanar està ubicat als peus de l'església, a l'angle més nord de la façana principal, tot i que lleugerament enretirat respecte del frontis. Al costat nord de l'església, adossat al presbiteri, hi ha un volum de planta rectangular, d'un sol nivell i coberta a dos vessants, corresponent a la sagristia (perpendicular a l'eix de l'església).

L'interior és d'una sola nau amb capelles laterals, té coberta interior de volta de creueria dividida per trams (amb arcs de nervadures i claus de volta), amb corredors i capelles laterals a cada costat. L'altar major és majoritàriament decorat amb pintura sobre el mur mostrant elements arquitectònics que acullen diferents escenes de la vida de Maria, amb una escultura de la Mare de Déu, damunt una peanya a la part central de l'altar i també dues escultures de sants, una a cada extrem dels laterals de l'altar. L'altar major originari fou destruït durant la Guerra Civil.

A les capelles laterals hi trobem altres altars, imatges de Sants, de Jesucrist i de la Mare de Déu. Als peus hi ha la pica baptismal a un costat i a l'altre, l'escala d'accés al Cor i al campanar.

Els murs de l'església són de paredat de pedra. La façana és d'estil neoromànic, bastida amb carreus més aviat petits i ben escairats. Al centre de la façana trobem el portal, és de mig punt amb una arquivolta protegida per un ràfec angular; a sobre hi ha un finestral de tres obertures amb arc de mig punt, amb la finestra central més alta. A la part superior del frontis trobem una cornisa angular amb un fris d'arcs cecs sobre mènsules; els extrems de la façana, a la zona de les cantoneres, són decorats amb pilastres a maneres de lesenes, compta també amb un sòcol de pedra carreuada. La façana és coronada amb una creu de pedra al centre, a la línia del carener.

El campanar té la base de planta quadrada, damunt es converteix en un volum vuitavat dividit en dos per una motllura. Compta amb un rellotge d'esfera a la banda de la façana principal. Al pis superior hi ha quatre finestres en arc de mig punt i amb balustrada, on hi ha les campanes; a nivell decoratiu també té una motllura senzilla que recorre tot el perímetre a l'alçada de les impostes dels arcs. El campanar es clou amb una cornisa i un terrat amb balustrada amb pinacles als angles. Els murs del campanar estan arrebossats deixant vistos els carreus de les cantoneres des de la base fins al tram de les finestres, a la resta no hi ha revestiment i és visible l'aparell dels murs. La balustrada tant de les finestres com del terrat és de material ceràmic.

Observacions:

L'expedient de la creació de la parròquia data del 1855, tot i que no es realitzà fins el 1878. Les raons recollides en l'expedient es refereixen al volum de població que havia assolit Montesquiú i a la relativa distància fins a l'església parroquial situada al nucli de Sant Quirze de Besora, fet dificultava l'assistència a persones malaltes o grans, especialment a l'hivern o en períodes de pluges, havent de ser necessari creuar el riu per poder assistir a missa a Sant Quirze.

Algunes imatges antigues permeten veure que durant una època el campanar va tenir un pis més, sobre el nivell de la balustrada; era de planta més petita i coberta a quatre aigües, amb obertures a cada paret (CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I RECERCA HISTÒRICA DE MONTESQUIU (2004-2014), 2015: 12-13).

El campanar compta amb tres campanes, dues de grans i una de petita, la campana petita no té cap nom. Les dues campanes grans estan gravades. La que mira cap a Sant Quirze hi consta el nom de

Ramon Parramon i Maria Ana Espadaler. La campana que mira cap a Ripoll també hi posa els mateixos noms junt amb el del primer capellà que hi va haver a la parròquia de Montesquiu, Marià Bigas. Aquestes dues campanes grans es coneixen amb els noms de Ramona i Marianna, porten la data de 1902 gravada. Van ser fetes per una empresa d'Olot que va guanyar la medalla d'or a l'exposició universal de Barcelona de 1888 (segons les informacions gravades a la campana). Aquestes dues campanes van ser adquirides per Mn. Josep Parer l'any 1912 amb un llegat fet dels Parramon o "Gimona".

Història

El 14 de juny de 1709 a Vic es firmà un document per l'erecció de la capella de la Concepció, origen de la futura parròquia de Montesquiu. Aquest document fou redactat pel notari de Vic Pere Pau Abadal i firmat pel Vicari General del Bisbat, Jaume Cortada, el rector de Sant Quirze de Besora, Quirze Espadaler, i els 43 caps de casa, propietaris del moment. El document inclou una llarga llista de clàusules i condicions sobre l'edificació de la capella dedicada a la Puríssima Concepció al lloc de Montesquiu així com el seu estat jurídic. Es deixava constància que la capella seria sempre del rector de Sant Quirze de Besora i dels seus successors, el rector no tenia obligació de celebrar-hi oficis excepte els dies de precepte o festius, o aquelles misses fundades acceptades voluntàriament pel propi rector, entre altres. (PLADEVALL: 1978, pàg. 37-52)

Per la seva construcció consta que hi van treballar els caps de casa de la població de franc i que el senyor del terme va contribuir amb diners i donà permís per extreure gratuïtament fusta, pedra, sorra, calç i el que convingués del seu territori.

Es va bastir una edificació que permetia acollir bé tota la població, es creu que pensant que en el futur pogués tenir sacerdot, no una simple capella sinó una veritable església. En data 1735 ja s'hi deia missa, per tant, es pot pensar que ja estava construïda. El campanar es va fer més tard, consta que es va concloure el 1788. La façana original sembla que devia restar amb un aspecte més pobre i inacabada, i no va ser fins el 1912 que es va construir l'actual façana d'estil historicista (PLADEVALL, 1978: 37-52).

Entre el 1762 i el 1855 hi ha una àmplia documentació recollida que deixa testimoni de les disputes continuades entre els feligresos de Montesquiu que sol·licitaven una missa setmanal i un sacerdot que residís a Montesquiu, i la negativa dels rectors de Sant Quirze de Besora, els quals no volien perdre aquell sector de la seva parròquia (PLADEVALL, 1978: 37-52). Al llarg d'aquests anys els feligresos de Montesquiu, sovint recolzats pel senyor del Castell, van anar fent sol·licituds acompanyades, entre altres, de compromisos com fer-se càrrec de mantenir amb cura l'església, dels ornaments i objectes per al culte, i fins i tot, procurar habitatge digne amb casa i hort pel vicari, tot plegat amb l'objectiu d'aconseguir convertir l'església en parròquia.

De fet, en data 1790 es va aprovar la creació de la vicaria. El 5 de juliol de 1794 veïns de Montesquiu compren una casa amb el seu hort per a residència del vicari, qui sembla que hi començà a residir el 3 d'agost de 1791. Els veïns de Montesquiu van aconseguir un pas mes, tot i que l'església continuava sotmesa a la parroquial de Sant Quirze de Besora.

L'expedient per la creació de noves parròquies del Bisbat de Vic, que incloïa la de Montesquiu, data del 1855, però no va ser fins el 1868 que es va publicar l'ordre. Els esdeveniments i la inestabilitat política del moment van fer endarrerir el moment, així, va ser l'any 1878 que es va assolir definitivament la independència parroquial (PLADEVALL, 1978: 37-52).

Entre el 1887 i el 1888 es fa fer la Rectoria, feta per Marià Bigas.

La construcció de la façana principal i de la sagristia es va fer l'any 1912 i va ser finançada per la família Parramon, en època de Mn. Josep Parer, qui va encarregar l'obra gràcies a un llegat de la família esmentada.

Les imatges de les campanes i la imatge antiga han estat facilitades per l'Ajuntament de Montesquiu.

Bibliografia

-ANGLADA I FREIXER, ALBERT (1994): Història del poble de Montesquiu. Un itinerari per a descriure els fets, els ambients i els personatges d'un singular municipi català. Montesquiu: Ajuntament de Montesquiu.

-CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I RECERCA HISTÒRICA DE MONTESQUIU (2004-2014) (2015): Montesquiu, el valor de la gent. Ripoll: Maideu, SL.

-DALMAU I ARGEMIR, Delfí: Campanars Parroquials de Torre de Catalunya.[Consulta en línia: <http://campaners.com/php/campanar.php?numer=7619>]

-MOLINA MORENO, José Antonio (1984): Montesquiu al sud del Ripollès. Ripoll: Maideu.

-MOLINA MORENO, José Antonio (2019): En temps de Josep Genollà. Societat i moviment obrer a Montesquiu. Montesquiu.

-PLADEVALL I FONT, Antoni (1978): Montesquiu. Notícia històrica. Sant Hipòlit de Voltregà: Impremta Planàs.

Enllaços d'interès:

<https://invarquit.cultura.gencat.cat/card/53253;http://campaners.com/php/campan...>

